

podlaga za pomiritev vzhodne Evrope. Noto zaskrbljujoča, da trajajo dalje težave glede zveze z Minskom.

Čičetinov odgovor na poljske pritožbe

Poljski odposlanci odptotali v Brest-Litovsk. Sedeli konference se premesti na nevtralna tla!

VARŠAVA, 27. Neko Čičetinova radiobrojavila nastojena knezu Sapieho javlja, da so bile dane poljskim odposlancem vse odjave

na njihovo pot v Brest-Litovsk. Pri tej priložnosti naglašala ruska vlada, da je vzrok temu novemu vdolgovatju mirovnih pogajanj kakor vedno na poljski strani in dostavlja, da so poljske protivojevo glede slabega odposlavljanja poročil neutemeljene, kajti en radiobrojavni aparat je vsak dan na razpologo poljskemu odposlavljanju. Glede premetivne mirovnih pogajanj objavlja moskovska vlada tozadeven predlog v najkrajšem času.

STOCKHOLM, 28. Ruska vlada bi želela vsled težavne zveze med Minskom in Poljsko, da bi se premestili sedež pogajanj v kakšno nevtralno državo. Želi se, da bi stavlja v tej stvari v kratkem poljski vladi stvarne predloge.

Iščejo se nove preteze za pohod proti Rusiji

Zavezniki ne vedo, ali bi ustavili Poljake ali ne. WASHINGTON, 27. Pribočitev poljskega odgovora na ameriško noto je bila odložena, ker se pričakuje novo izmenjavanje not na Poljsko. Mislj se, da se bodo vršili diplomatski pomenki, da se ugotovi, ali naj ostane poljska vojska, kjer je sedaj na črti, ki jo je zmagal vrhovni svet, ali pa naj preganjajo boljševike in dopolnijo svojo zmago, da se potem pomeje nazaj.

General Weygand svari poljsko vojsko, naj ne gre predaleč...

PARIZ, 28. General Weygand je imel pred svojim odhodom iz Varšave pogovor z dopisnikom lista "Echo de Paris", kateremu je izjavil: "Zapuštam Varšavo; moja naloga je dokončana. Odnasam zelo ugoden vtis in popolno zaupanje. Poljska vojska je pokazala, kaj zmore; njena zmaga nas lahko navdaja z zaupanjem. Toda vendar smatram, da njena naloga ni dokončana. Upati je, da bo sklenjen mir pred zimo, toda upoštevati je treba tudi morebitnost, da se vojna nadaljuje. In tedaj bo potrebno, da se poljske čete ustavijo v ugodnih postojankah. Vendar ne smemo iti predaleč. Morajo se ustaviti na trdni črti in se organizirati za to črto, tako da bodo kos dogodkom. Poljska vojska mora nadaljevati pohod na dog, da prepreči Rusom vzpostavitev svoje moči, toda, ponavljam, ne sme iti predaleč."

General je nato govoril o nujnosti reorganizacije poljske vojske, pri čemer bodo pomagali francoski častniki, ker je morja pripraviti za morebitno rusko ofenzivo, katere pa se Weygand začasno ne boji. Govoreč o Vranglu, je izjavil: "Smatram, da more Vrangel narediti veliko. Njegova vojska je dobra in dobro opremljena. Njegov sistematični pohod in metode njegovega vojevanja jamčijo za to, da mu ne grozi vstaja za hrbtom."

Volaska zoroja in Vranglova nevarnost za sovjetsko Rusijo

PARIZ, 28. Vranglova fronta je sedaj za Rusijo najbolj nevarna fronta. To priznava tudi ruski listi sami, ki pozivajo na boj proti njej. Tako je pisala zadnja izjava: "Tudi naši najhujši sovražniki začnejo gledati na nas kot na najhujšega nevarnika na svetu, toda vendar imamo svojo slabo stran: Vrangla. Njegove tolpe začnejo postajati sedaj nevarne, ker v njihove roke padajo skladišča žita in premog. Če ji hne odbijemo bomo kmalu v položaju hromce, ki se ne morejo zgeniti. Osrednji odbor komunistične stranke je poslal vsled tega vsem organizacijam okoliščino glede mobilizacije vseh sredstev. Negotovit izida poljske pustolovščine je sklonila Francijo, da vidi v Vranglu najvažnejšega faktorja za boj proti sovjetski Rusiji. Zato je dobila Vranglova fronta veliko važnost. Vrangel, priznan uradno po Franciji, pomaga na vse načine po ententi, ima edini namen, da s kubansko konjico in Denikinovimi pešci vdre na Krim, v kubansko in donsko pokrajino. Južna fronta je za sovjetsko Rusijo zelo nevarna. Vrangel špekulira na nezadostno solidnost republike in na pomoč ukrajinskih veleposelnikov. Če se mu njegova akcija posreči, bo ostala republika brez donškega premoga, brez kubanskega žita, brez baškiskega petroleja, kar bi pomenilo gospodarski polom republike."

List poziva vlado, naj pošlje proti njej močne oddelke prostovoljcev, a naj pazi, da ne oslabi istočasno poljske fronte.

Tudi "Chicago Tribune" javlja, da so v Moskvi v velikih skrbih zaradi prodiranja generala Vrangla, ki je baje v zvezi z carističnimi vojaškimi krogi v sovjetski Rusiji, katerih izjave kaže, da je povzročilo zadnji ruski poraz na poljskem bojišču. Caristični častniki so zapeljali vojsko v gdanski hodnik in se niso hoteli vrniti, ko je Moskva ukazala pohod na Varšavo. Konfija generala Budjenzja pred Lvovom se baje ni hotela pokoriti ukazom iz Moskve.

Zdi se pa, da so te vesti pretirane, kajti če bi bilo tlo za tako zaroto, bi se bilo to pokazalo v bolj očitni obliki in bi bila poljska poročila gotovo to razobna za svet.

Vranglov dogovor s Kazaki

PARIZ, 28. Listi objavljajo že sedaj podlogo dogovora med generalom z donskimi, kubanskimi, tereškimi in astrahanjskimi kazaki, ki bo kmalu objavljen. Dogovor je bil baje sklenjen na teh le podlagah:

1. Donski, kubanski, tereški in astrahanjski deželi se da popolna avtonomija v njeni upravnih in notranjih organizacijah;
2. general Vrangel prevzame vrhovno poveljstvo vojske v teh krajih;
3. vse zaloge živil v teh krajih, potrebne za vzdrževanje čet, ki se bore proti boljševikom, se stavijo na razpologo generalu Vranglu;
5. Vrangel bo vodil tudi politična in

gospodarska pogajanja s tujimi državami; 6. carinske meje med državami, omenjenimi v tem dogovoru, se odpravijo; 7. za vse omenjene države se določi enak denar. Pravico do lovanja in emisije denarja ima vrhovni poveljnik; 8. ta dogovor bo veljal za ves čas meščanske vojne.

Vranglova hvaležnost nasproti Rusiji

PARIZ, 28. Listi objavljajo nastopno vest: General Vrangel je poslal Millerandu sledečo brzojavko: Vred sklepa francoske vlade, da prizna vlado Južne Rusije, smatram za svoj dolžnost, gospod predsednik, da se vam najtopleje zahvalim za dragoceno pomoč, ki jo doprinasate ruski stvari v najodločilnejšem hipu, ko porabljamo vse naše moči za izvršitev našega programa, ki je obnovitev Rusije na podlagi svobode in napredka.

Mučenje Avstrije radi dogovora z Rusijo

DUNAJ, 27. Na seji dne 24. t. m. je razpravljala obnovitvena komisija o prošnji avstrijske vlade glede dobave strovin inozemskim upnikom, ki so namenjene za avstrijsko industrijo. Ni strovine ni izdelki se ne bodo rekvirirali. Glede pisma avstrijske vlade z dne 6. t. m., v katerem je izjavila, da je pripravljena izpremeniti vse določbe dogovora s Sovjetsko Rusijo, ki se nanašajo na površine vojnih ujetnikov in ki ne odgovarjajo točno saintgermanski pogodbi, sta francoski in angleški zastopnik sporočila komisiji, da so njune vlade zopet pripravljene dovoljevati kredite za površine vojnih ujetnikov in da so ravno tako tudi druge države pripravljene prispevati za površine avstrijskih vojnih ujetnikov. Ta ukrep pa ne bo nikakor vplival na nadaljnje zadržanje Francije in Anglije nasproti določbam avstro-ruskega dogovora.

Japonci zapuščajo transbajkalsko Rusijo

LONDON, 27. Neka uradna vest pravi, da se je dolžnost umik pete japonske divizije iz transbajkalske Rusije dne 20. avgusta.

Zveza med Čehoslovansko, Jugoslavijo in Rumunsko gotova

Take Jonescu o čehoslovansko-jugoslovensko-romunski zvezi

Odobritev mirovne pogodbe z Madžarsko

BUKAREST, 27. Minister vnanjih stvari Take Jonescu je predložil zakonski načrt glede odobritve saintgermanske mirovne pogodbe in je izjavil ob tej priložnosti: "Za nas najvažnejša mirovna pogodba je pogodba z Madžarsko. Pridržujemo to in treba je, da se ve, da so meje Velike Rumunskije, določene v tej pogodbi, končno veljavne. Mogoče je sicer, da bomo dregli kakšno izpremembo potom prijateljskih dogovorov z našimi sosedji. Lahko vam sporočim, da sem že dosegel od jugoslovanske vlade, s katero smo v najboljših odnosih, revizijo meje v Banatu, ki nam bo dala nekoliko rumunskih vasi, in zanjajčila rumunskemu prebivalstvu v Banatu šte pravičice, kakor jih ima srbsko prebivalstvo."

V našo največjo korist je, da sklenemo dobre odnose z zapadom, in to bo šlo lažje potom Čehoslovanske, nego potom Madžarske; upam tudi, da bomo tekom Beneškega občaka dosegli izboljšanje meje."

Kar se tiče Madžarske — je zaključil Take Jonescu — smo sklenili, da bomo na vse mogoče načine vzpostavili odnose s njo. Nimamo nobene koristi na tem, da bi ji naredili življenje nemogoče. Naša dolžnost je, da Madžarski, v njenih sedanjih mejah, ponudimo bratsko roko, ponudimo zmirnost; toda Madžarski, ki bi hotela vzpostaviti stano stanje, bomo znali odgovoriti, kakor smo to naredili vedno in na način, kakor je dostojen državi odločnih in pogumnih mož."

Izjave ministra vnanjih stvari so bile sprejete z burnim odobravanjem, nakar se je vršilo glasovanje o odobritvi mirovne pogodbe z Madžarsko. Senat je odobril pogodbo s 60 glasovi proti enemu.

Rumunski je in ostane v Malem sporazumu

PRAGA, 28. List "Case" izjavlja, da se Madžarom ne bo posrečilo odcepiti Rumunsko od Malega Sporazuma. Obtem objavlja ta list vest, da je rumunski zbornica potrdila tripartitsko mirovno pogodbo. Ob tej priliki je Take Jonescu svetoval Madžarom, naj si prizadevajo, da dosežejo status quo, naj ne napadajo svojih sosedov, naj odpuščajo vojsko in upustijo propagando v deželah, ki so bile odcepljene od Ogrske. "Ta pot" — je rekel — bo imela za posledico mirno sožitje s sosedji, dočim bo lahko Ogrska uredila po svoji volji svoje notranje zadeve."

Take Jonescu je poslal dr. Beneš brzojavko, v kateri mu potrjuje sporazum in prijateljstvo med obema državama.

Jugoslavija predlaga mednarodno preiskavo v sporu z Albanijo

WASHINGTON, 27. Jugoslavija je prosila Zedinjene države, naj pošlje svoje zastopnike za mednarodno mešano komisijo, ki bi izvedla preiskavo v jugoslovensko-albanskem sporu. Ista prošnja je bila poslana tudi Franciji, Angliji in Italiji.

General Smiljanč poveljnik jugoslovenskih čet v Albaniji

BELGRAD, 27. Listi javljajo: Predmočnim so začele naše čete pod poveljstvom generala Smiljanč odločno vojaško akcijo proti Albancem, ki so se začeli umikati.

Deželna vlada na Hrvaškem

ZAGREB, 27. Listi javljajo iz Belgrada, da je deželna vlada na Hrvaškem sestavljena: ban dr. Laginja, član Narodnega kluba; podban dr. Milan Ruje, demokrat; in dr. Bazala, član Narodnega kluba; socijalna politika dr. Markulin, član ljudske stranke; zdravstvo dr. Dežman, član Narodnega kluba; pravosodje dr. Djurković, demokrat; policijstvo Juraj Demetrović, demokrat; a trgovina radikalec Gjermanović.

Državnozbornske volitve v Jugoslaviji napovedane za 22. novembra

BELGRAD, 27. Listi javljajo, da je ministrski svet sklenil razpisati državnozbornske volitve za 22. novembra.

Po protifrancoskih izgredih v Breslavi

Francija bo zahtevala zadoščenje

PARIZ, 28. Berlinski dopisnik "Journala" daje sledeča pojasnila o postanku izgredov v Breslavi: Dne 26. zvečer so organizirani pangermanisti in bivši grupski častniki, ki so morali zbežati iz Gornje Šlezije, javno zborovanje. Govorilo se je zelo hudo proti Poljski in Franciji. Nakrat se je razžarila vest, da je nekdo iz prostovoljcev Halleske armade zasedel Opel, kjer da so se nastanili pod zaščito Francije. Dovolji je vedeti — dostavlja dopisnik — da je od poljske meje do Opelina tri ure z brzovlakom, pa da se takoj preprečimo o neumnosti takšne vesti. Začelo se je kričati: "Kje je francoski konzulat?" Tedaj so se obražovali sprevali agitatorji so vzgajali napise, ki so bili nalašč pripravljani in na katerih so bile sledeče besede: "Doli s Francijo! Doli s Poljsko! Doli s Rumunsko! Doli s Madžarsko! Doli s Serbijo!" Tu je začela množica oganjati že znane izgrede. Isti dopisnik ugotavlja, da je šlezjski načelnik Willemann vzel pod svojo osebno zaščito francoskega konzulata, katerega je hotel množica ubiti. Sprejemajoč opravilo von Rosentona, je rekel francoski zastopnik Laurent, da bo odgovorila francoska vlada. Naglašal je, da se bo maralo na vsak način dati Franciji zadoščenje.

Nemčije se opravičuje

PARIZ, 27. Iz Berlina poročajo: Von Rosenberg, zastopnik ministra za zunanje zadeve, je šel danes k francoskemu poslaniku in pokeskemu zastopniku in jima je izrazil obžalovanje nemške vlade za dogodke v Breslavi.

BRESLAVA, 27. Breslavske glavar je šel v medzavezniško misijo in je izrazil svoje obžalovanje včeršnjih dogodkov. Medzavezniška misija je zahtevala naj se uvede preiskava. Breslavska policija je bila povetana in bilo je ukrepanje potrebno za zaščito francoskega in poljskega konzulata. Danes se bje novih izgredov.

PARIZ, 28. Neko posvetilo agencije Havas pravi, da je šel nemški zastopnik v Parizu danes popoldne h glavnemu tajniku ministrstva za zunanje zadeve, da mu izrazi živo obžalovanje nemške vlade zaradi opustitve francoskega konzulata v Breslavi. Dal je zagotovila, da bodo kmalu kaznovani in da da nemška vlada Franciji vsa mogoča zadoščenja. Ko je vzel Poljskega se izjave na znanje, je naznanil grofu Wedelu, da je nemška francoska vlada natančno poročila od francoskega poslanika v Berlinu. Klor hitro dobila vlado republiko to poročilo, bo obvestila nemško vlado, kakšne kazni in kakšna zadoščenja smatra za potrebne.

Nemški delavci umili 4 hidroplane

PARIZ, 27. Iz Berlina poročajo: Delavci tvornice v Tureckowu pet Berolinski so umili 4 hidroplane, ki so imeli biti darovani za veznikom, ker so mislili, da so namenjeni Poljski.

Vprašanje reške neodvisne države

RIM, 28. Medtem ko tukaj hodi D'Annunziovo odposlanstvo od enega politika do drugega in je bilo večer tudi pri ministrskem predsedniku Giolittiju, ki pa baje ni dal nikakršnega definitivnega odgovora, prihajajo z Reke vesti o spopadih med prebivalstvom in D'Annunzijskim legionarji, ker večina reškega prebivalstva se nikakor ne strinja z D'Annunzijskim nameni, ki so vkljub vsemu samo prikrit načrt priklonitve mesta k Italiji. Medtem zgošča vlada oficijno "Tempe", da je proglasil reške neodvisne države že sklenjena vkljub temu, da se uradno zagotavlja, da Italijanska vlada ni še nikdar sklenila glede Reke. Ta rešitev reškega vprašanja — pravi list — ne pomeni sicer udejstevitve želja onih, ki so hoteli na vsak način aneksijo, toda zato onemogoča Slovanom polasti — popolnoma Italijanskega mesta. Z direktno aneksijo bi bila ogrožena druga vprašanja življenjske važnosti za Italijo, v prvi vrsti vprašanje njene varnosti na Jadranu. Na vsak način je gotovo, da se bo s tem sklepom reškega prebivalstva začela nova doba — zaključuje list — ker se bodo do-

kazale sovražnosti s Slovan, in bo luka mogla vzpostaviti svoje trgovske stike z vsemi državami sveta in s tem zopet dobiha prejšnje dohodke. Tako bo oživila tudi industrija v mestu.

Novi boji v Tripolisu

RIM, 28. Listi javljajo, da so se vršili te dni v Tripolisu hudi boji med znanim italijanskim sovražnikom Ramadanom Šetenjem, poveljnikom pokrajine Misurate, in Orfeli, ki so prijatelji Italiji. Ramadan Šetenj je naskočil glavno mesto Orfelov Beni Ulid s kakimi 2000 možmi in ga zavel. Toda Orfeli so izvršili srdit protinapad, v katerem so popolnoma porazili sovražnika in ubili tudi Ramadana Šetenja samega. Zaplenili so ob tej priložnosti pet topov in pet strojníc ter veliko vrelodov in konj.

Listi smatrajo, da bo ta dogodek vplival na izboljšanje italijanskega položaja v Libiji.

Položaj v Mali Aziji kritičen

CARIGRAD, 26. Zakasnelo. Boji pri Aleksiru se nadaljujejo. Grki so se morali umekniti iz svojih postojank pri Damouku. V Smirne prihajajo ranjeni, ki pripovedujejo o hudih bojih v onih krajih. Tudi položaj angleške vojske v Adaliji je kritičen. Železniška proga Bagdad-Basora je na več krajih poškodovana.

Boji na Turškem

CARIGRAD, 27. Opaža se živahnije nacijskistično gibanje. Kemaškovske čete so se baje izkrcale v malem pristanišču Bactru ob Crnem morju. Nacijskistične čete so zasedle Musejo.

Angleži vzpostavili zvezo z Bagdadom

LONDON, 27. Angleškim oblastim se je posrečilo vzpostaviti zvezo z Bagdadom. Vstasi so bili odbiti.

Nemci na Irskem

LONDON, 27. Tudi včeraj so se v Belfastu dogajali neredi, ki niso bili nič manj resni kot neredi prejšnjih dni. Bilo je požarov in pustoleni. En civilist je bil ubit, a več vojakov je bilo ranjenih. V Donadshu ste bili zažgani dve trgovini, v katedrali so zgoreli tuije uradniki, en možak in dve ženski. En policijski agent je bil umorjen v Ballinamone in en drugi v Kincsherry.

Da bi se preprečili novi neredi v bližini ječe v Britonu (ječe je zapt zupan mesta Kork) je bilo obrneno nič manj ko 1000 policijskih agentov, med njimi 300 na konju, ki imajo nalogo vzdrževati mir.

LONDON, 28. "Daily Chronicle" ima iz Korka vest, da so vojaši opustili mesto Queenstown iz nasčevanja, ker so bili napadeni neki njih tovariši. Škoda je ogromna.

Irski škof protestira proti angleški vladi

LONDON, 28. "Times" objavlja dolgo pismo škofa mesta Kork, ki pravi med drugim: "Škole angleške vlade, ki pušča župana mesta Korka umreti v zaporu, je zelo obžaljuj. Škof ostro kritizira politiko angleške vlade nasproti Irski in poudarja, da je katoliško duhovništvo vedno obojalo timore policijskih agentov na Irskem. Merili prejšnjega župana v Korku so bili člani policije, in do sedaj se ni naredilo nič proti njim. Represalje — pravi škof — so se vedno vršile proti katolikom in nikdar proti protestantom. Župan mesta Korka bi se moral takoj izpustiti, ker njegova kazen je krivična. Škof pravi, da mu je izjavil, ko ga je zadnjič obiskal, da bo njegova smrt zgled in poziv mladim Ircom, naj živijo vse za domovino. Škof prosi "Tempe", naj zastavi ves svoj vpliv za njegovo osvoboditev.

Belgija zvesta zaveznikom

BRUSELJ, 27. Neka poluradna vest pravi, da je senatorska komisija za zunanje zadeve, ko je slišela govor ministrskega predsednika o poljskem vprašanju, da se je vlada v vseh svojih sklepih okolevala le s koristim države in z željo, da se ohrani neodvisnost Poljske in evropski mir.

Orožje za Poljsko

ANTWERPEN, 27. Listi poročajo, da je zapustila ameriška ladja "Marsav" to pristanišče, vozeč orožje, ki je namenjeno za Gdansk.

Gospodarski dogovor med baltičnimi državami

RIGA, 27. Konferenca baltičskih držav je določila podlogo za gospodarski sporazum glede financ, ustanovitve clearinghousa, monopolov na cnotni podlagi, bančne politike, cnotnega denarja, glede obhoda ruskih bankovcev, glede matricnega sistema v meri in vagi, glede patentnega prava, glede izmenjave materiala in strojev, glede carinskega vprašanja in tranzita, glede stalne razstave vzorcev, glede semenj v baltičskih državah in glede trgovinskih zbornic in borz. Glede občil se je sklenilo izdatenec železniškega, poštnega in plovbišnega sistema; dalje ureditev zrakoplovstva, ustanovitve posebnega urada za zemjdelstvo in ribolovstvo, in slednjič ureditev ribolovstva v Baltičskem morju. Konferenca je tudi sklenila, da se ustanovi višji gospodarski svet, ki bo osrednji urad za vsa ta vprašanja.

Obvezno delo za brezposelne na Čehoslovanskem

PRAGA, 28. Čehoslovanska vlada pripravila zakon, glasom katerega se bodo vsebe, ki uživajo podporo za brezposelne, lahko pora-

bile za gotovo javna dela. Kdor se ne bo hotel pokoriti, izgubi podporo.

Vatikan in Čehoslovija

PRAGA, 28. Po pisanju katoliškega lista "Cech" je vatikan odkrel nove poveljstvo v vprašanju bogoslužja (v českem jeziku in je ukazal rabo latinščine pri vseh obredih).

Op. ur. K tej brzojavki o vprašanju českega bogoslužja katoliškega obreda je treba pripomniti tole: Po razpadu Avstrije je šlo posebno česko odposlanstvo v Rim k Sv. Stoliči, da bi izposlovalo papeževu privoljenje za bogoslužje v českem jeziku. Kakor je znano, pa papež teh zahtev ni sprejel. V Čehosloviji se je radi tega ustnovila v začetku tega leta nekaka "česka katoliška cerkev". Do sedaj se je bralo po českih cerkvah evangete v češčini in ravno tako tudi list, in sicer s papeževim dovoljenjem. Na druge zahteve pa Sv. Stoliča moče pristati, kakor javlja gornja brzojavka.

Švicarski tečaj

ZENEVA, 27. Lira 28'10, marka 12'225, avstr. krona 2'775, angl. funt 21'715, fr. frank 42'60, dolar 6'0272.

Razne vesti iz Jugoslavije

Proglas komisije za določitev meja v Mariboru. Člani razmejitvene komisije med Avstrijo in Jugoslavijo so se preselili iz hotela "Meran" v privatno stanovanje. Oglas, ki ga je razdelila nemško-avstrijska vlada v obmejnih krajih je vzbudil volike vznemirjenja. Mednarodna komisija za razmejitve Jugoslavije in Avstrije je izdala v nemškem, francoskem in slovenskem jeziku sestavljen razglas na obmejno prebivalstvo. Razglas je podpisan pa angleškemu polkovniku Cravenu kot predsedniku komisije, majorju Steynerju in jugoslovenskom komisarju generalu Pivčeviću, in se glasi v slovenskem jeziku: Komisija za razmejitve med Avstrijo in kraljevino Srbom, Hrvačo in Slovencev naznanja prebivalstvu prizadetih krajev, da je po določitih st. grmainske mirovne pogodbe, čl. 29., njena naloga edino le ta, da določi na terenu (v naravi) mejo opisane v navedeni pogodbi. Komisija torej ni kompetentna, da se bavi z ureditvijo vprašani privatnopravne ali narodnostnega značaja. Komisija je smatrala za potrebno, da da to prebivalstvu prizadeh držav na znanje z ozirom na razne prošnje, ki so došle komisiji od strani prebivalstva.

Kdo bo predsednik parlamenta? Parlamentarna zbornica kandidira za predsednika parlamenta Na staza Petroviča iz Bukvečice. Demokrati se strinjajo s tem, da naj bo predsednik član parlamentarne zbornice, nočejo pa Petroviča, ampak predlagajo dra Medakovića.

Razprave v parlamentu. Listi poročajo iz Belgrada, da se bo v narodnem predstavništvu najprej razpravljalo o volilnem zakonu. Mislijo, da bi volilni zakon odobren v dveh do treh dneh. Volitve predsednika parlamenta so odložene za pozneje. Vest, da je je imenovan poverjenik za notranje zadeve v Sloveniji, je neresnična. Vprašanje pokrajinskih vlad se ni rešeno. Paragraf 15 volilnega reda za konstituantno, s katerim se odvzema državnim uradnikom pasivna volilna pravica, se vrne odboru, ki ga predela.

Nov poslanik v Badniptči. Za poslanika v Budimpešti je imenovan Milan Milojević, dosednji poslanik v Haagu. Novi budimpeštanski poslanik je že odgovoril na svoje mesto.

Odprava ljubljanske prisilne delavnice. Deželna vlada je sklenila ljubljansko prisilno delavnico razpustiti in obojene prisiljence odkazati občinam. Vzgojevališče se premesti v Kočevje in ostane pod vodstvom dosedanjega ravnatelja. Postopla iz zemljišča ljubljanskega zavoda pa se bodo baje porabljala za bolnišnice namena.

Živila aprovlzacijske komisije

za teden od 30. avgusta do 4. septembra 1920 (Preščne se šteje 20. nove živilske izkaznice.)

- Na odmerke:
- Testenine: 30 dkg po 1'90 kg;
 - Riz: 1/2 kg po 1'150 kg;
 - Sladkor: 10 dkg po 7 — 11 kg;
 - Olje: 20 cl. no 8'30 liter.
- Posestniki ubožniških izkaznic imajo pravico samo do nakupovanja gladkorja.

Domače vesti

Smrtna kosa. Včeraj ob 1. uri popoldne je umrl tu g. Anton Vrabec, posumnik, bivši trgovec in večleten vester in zaslužen odbornik "Tržaškega posojilnice in hranilnice" in mu ta zavod hrani trajno hvalačen spomin. Zaljubljeni rodbini iskreno sožalje. Pogreb bo v ponedeljek ob 15.30 iz hiše zaostli Pendice di Scorcola 394.

Srečko Kumar, pianist, se je vrnil iz tujine in se ustanovil v Trstu. Poučevati bo začel v Trstu in v Škedinju začetkom septembra. Tozadevene informacije daje na svojem sanovanju v Škedinju št. 216. I. nadst. (v Drejačevi hiši).

O te naše poštel Prejeli smo: Pisal sem že marsikatero dopisnico v Gorico. Ali naslovljenec ni dobil nobene. Nedavno pa sem pisal "pripomočeno" — to pa je naslovljenec prejel in mi tudi odgovoril. Pozneje sem vnovič pisal dopisnico, ki je naslovljenec zopet ni prijel. Tako si mi usiljuje misel, da treba vse "pripomočiti", ako se hoče, da pridje pošiljate na svoje mesto. Ali to stane mnogo — je drago, kakor še ni bilo nikdar. Slavna direkcija naj malo podreza svoje podrejene organe!

PODLISTEK

Branka.

August Senoa. — Posl. M. C. — E.

"Da, gospica, verujem, da je to interesantna naloga za vašo bistro glavo, da je Belizar oseba za pripovedko. Da vidimo, da so prepičata, je-li ste vi dovolj jaki, da — pa bilo na katerikoli način — rešite to zagosteno."

"Gospod župnik, ne rogate se mi," je odvrnila Branka; "ne rogate se, pravim vam vnovič."

Gospa načelnikova je med tem govorom nekako čudno gledala toliko župnika, kolikor Branko. Da si velika prijateljica romana, kakor nastaje in kako bi se v Jalševu, katere prebivalci niso nimalo romantični, mogla napisati taka povest; no, da je kaj reči, je zaklicala Branki:

"Da, da, tako mora biti, kakor je rekel gospod župnik, polna je vaša glavo, bistra je, in poteno je srce; to vemo mi med seboj, ali drugi ljudje ne vedo tega. Torej sans pardon! Vi storite,

kakor je predložil gospod župnik; vi nam — pa bilo na katerikoli način — odkrijete tajno, ki Belizarju ne dovoljuje, da bi bival med nami!"

"Tu ni šale," je odvrnila Branka odločno. "Učiteljica sem, ki gleda nanjo vsakod; želim v tem kraju izpremeniti duše mojih mladih seljakov in bolje, a gospod župnik in gospi šolska bosta gotovo pazila na vsak moj korak. Nočem, gospa, najdite si katero drugo, spretno osebo, nego sem jaz, mlada preporadka."

"Bene," se je nasmešil stari župnik, bobnjajoč po svoji tobačnici. "Vi nočete, dobro; no, čas gre in jaz bi rekel, da izide vendar na tisto, kar želimo mi."

"Da, tako," je rekla načelnikova, kimaje s glavo, "sizde na tisto, kar mi želimo."

Iz popoldneva je postajal večer in tajna svetloba se je razprostrila preko sveta. Naenkrat je Branka poskočila.

"Pustimo pripovedovanje," je rekla, "pojdemo k prijatelji gospe načelnikove, ki nam pokaže vsa romantična zakonja starega Jalševa."

vedla svojo drago milo babico iz Zagreba. O tem je pisala Branka svoji prijateljici Hermi takole:

Izseljenški vlak odide po možnosti 15. sept. t. j. v Jugoslavijo. Pravico do tega vlaka imajo javni samostojni oziroma njihove družine, ki morajo imeti uradno potrdilo o tujakinstvu službovanju in potrdilo iz Jugoslavije, da imajo tam stanovanje na razpolago. Popis stvari, ki jih nameravajo prepeljati čez demarkacijsko črto in število družinskih članov, ki potujejo s tem vlakom. Vse to treba dostaviti na selitveni urad ul. Torre bianca št. 39.

Splošna stavka v Trzinu. V petek se je imelo vršiti v Trzinu zborovanje gradbenih delavcev, katerega so se nameravali udeležiti tudi drugi delavci, ki so v ta namen sklenili zapustiti delo nekaj ur prej, nego po navadi. Oblasti so najprej dovolile zborovanje, toda v zadnjem hipu so se skesale, baše pod vplivom tamošnjih fašistov. Po dolgem pregovarjanju je civilni komisar vendar dovolil zborovanje, toda v Panzanu in ne na izprehajališču pod kostanj, kakor je bilo prej določeno. Ker pa se niso mogli vsi delavci pravočasno opozoriti na ta zadnji ukrep, se je zgodilo, da je del delavcev odšel v Panzano, dočim jih se je del zbral pod kostanj. Preden se je moglo kaj ukreniti, je vojakost postavilo strojnico, zasedlo nekatere točke in razdelilo obe skupini. Skupina v Panzanu se je razšla, dočim je skupina pod kostanj odprla zborovanje, ki pa se je kmalu prekinilo, kajti zborovanja se je udeležilo tudi nekoliko fašistov, ki so začeli izsiliti, a nato streljati. Posredovalo je tudi vojskovo, ki je nasilno razgnalo zborovalce. Streljanje kar ni hotelo biti konec. K sreči ni ardeval. Nekoliko oseb je bilo aretiranih. Vseled tega dogodka je proglasilo delavstvo za večeraj splošno protestno stavko.

Stavka v tovarni E. Spanghero. Delavci tovarne E. Spanghero so večeraj počeli s stavko. Povod stavki je dala tovarna sama, ker je hotela odločiti se precejšnje število delavcev. Titularji tovarne upravljalci odločitev s pomankanjem dela. Delavska organizacija pa tega ni hotela odločiti, ker da se s tem odločevanjem brez potrebe več število nezaposlenih in je predlagala vodstvu tovarne razdelitev vseh delavcev v partije, katere naj bi se vrstile v gotovih presledkih vsak drugi teden, ter bi tovarna na ta način lahko odbrala vse sedanje delavce vključno pomankanja dela. Tovarna je odgovorila Delavski organizaciji, da ostane pri svojem sklepu. To podjetje je nameravalo odločiti med drugimi tudi vse delavske zaupnike. To pa je delavce razkajalo in začeli so stavko. Kot smo doznali, bo delodajalec najbrže do skrajnosti vztrajal pri svojem sklepu. Toda od druge strani se nam znanja, da tudi delavci ostanejo pri svoji pravični zahtevi in ne bodo odnehali.

Slovenska dijaška zadruga v Pragi. Kakor je bilo že objavljeno v tujakinskih listih, pobirajo prispevke za slovensko dijaško zadrugo v Pragi. Njeni člani visokofolci po zasedenem ozemlju. Prebivalstvo v krajih, kjer ni združnih nabiralcev, prosimo, naj pošlje svoje prispevke na naslov Slov. dij. zadruga v Pragi na upravo »Edinosti«.

Iz Lonjara nam poročajo, da so se dni po vojaški preobčutni tatovi kradih gozdi. Da bi jih pa stroci ne gledali, so jih pregnali s streljanjem. Ne samo, da ni lepo krasti, ampak tudi streljanje je nevarno. Dobro bi bilo, da bi varnostna oblast tudi po okoliščini malo bolj pazila. — Lonjerc.

Supertofat je vsled pomankanja gnojia zemlji skrajno potreben. Še je čas ga naročiti. Za trite in drevna naročiti je čas še ta teden.

Sladkorja za sadje ni več. Kdor ga je že plačal, naj ga takoj dvigne.

Za povzročilo vrtnarstva se bodo ta teden brezplačno razdeljevala različna jezenska in spomladanska semena v manjših množinah pri »Tržaški kmetijski družbi«. Prinesli se bojo potrdilo o članstvu in papirja za zavitek.

Iz tržaškega življenja

Ponesrečen poizkus vloma. Collina Angelj, 25 let star, je prejšnjo noč okrog 2 popoldne v družbi starih sovratnikov poizkušal ulomiti vrata skladišča trdnice Marchesi & Silvestri v ul. Nuova št. 2. Vseh pet pištolk pa je za vogalom ulice opazovalco postavil. Nadzornik Soravita in par policijskih agentov so takoj ugodnega trenutka, da bi planili na vlomilce. Ko so agenti videli, da se je postopajem posrečilo odpreti vrata, so skočili k njim. Veliko je bilo presenečenje na strani tatov, ali le trenutek. Vrgli so nenadoma svoje orodje od sebe in zbežali, kar so jih mogle noge nesti. Agentom se je posrečilo uloviti samo gori omenjenega Collina. Drugi štiri so pa začasno srečno ušli. Collina je v zaporu in bo že povedal imena svojih kompajenov. Ko bi se jim bil vsem posrečil, bi bili lahko odnesli za kakih 100.000 lir blaga.

Aretirani, ker oboroženi, a brez orožnega lista. Večraj popoldne so stražniki aretirali v starem mestu Ivana Kustana, Pernaccija Josipa in Zurecha Petra, ker so bili v posesti orožja brez tozadnega dovoljenja. Orožje so zaplenili in te tri bratce odpeljali v zapor.

Z motorjem brez številke se je vozil po mestu neki 40letni natakari Gerin Herkuil, stanujoč v ul. dell'Olmo št. 6. Orodilo v ul. Crociera so to zaplenili in Gerina ustavili. Ker je bil Gerin tudi brez legitimacije in dovoljenja za vožnjo z motorjem so organično vozilo zaplenili in Gerina naznanili.

Pozor na pse! Večraj popoldne je prišla na rešilno postajo Josipina Dotič, 31 let stara, bivačica v ulici Lloyd št. 2 ter prosila, da se ji obvezne precejšnja rana na desnem stegnu. Priporočila je, da jo je ugriznil pes. Zdravnik je rano obvezal in jo odpeljal na mestni fizikat v nadaljnjo zdravljenje, ker se sumi, da je bil pes stekel.

Tudi Josipino Fioravanti, 36 let stara, stanujoča v ulici Crociera št. 2 je pes ugriznil v desno roko. Pes je last g. Peteka iz ulice Skorklja-Corone št. 683. Rano je zdravnik obvezal, a ranjenko poslal domov.

Tretji pes je ugriznil v desno nogo nekega 12letnega Josipa Forcinca, bivačica v ulici Crociera št. 14. Vgriz ni nevaren in deklet bo v par dnevih zopet lahko skakalo. Lastnik psa je g. Bonazza Ivan, stanujoč v ul. Vacceno Bellini.

Semomori. Gvidon Dreas, 50 let star, po poklicu elektrotehnik, bivač v ul. Ruggero Manna št. 9 je trpel že delj časa na akutni nevralgiji. Napad se je vrstil za napadom. Večraj jutraj okrog 8.30 pa je ubogil Dreas kar obupal. Šel je na stranišče in tam izpil večje množico karbolne kisline. Njegova žena je to zapazila in tekla v lekarno Ravagnini, kjer je v eni sapi vse povedala. Lekarnar je poklical zdravniško rešilno postajo na pomoč. Ta pa, žal, ni mogel drugega, kot konstatirati smrt.

Semomori? Predsinočnjim je bila obveščena o rožniškem postaja na Opčinah, da leži v bližnjem gozdu truplo mlitca. Orožniki so se takoj podali na lice mesta in res našli napol strohnelo moško truplo. Njegove starosti in drugih osebnih podatkov ni bilo mogoče več spoznati. Orožniki so mrtvecu preiskali žep, v katerih so našli nekaj dokumentov, glasečih se na 50letnega lekarnarja Josipa Godina iz Trsta. Lekarnar iz Trsta je pred tedni izginil in vse iskanje je bilo brezuspešno. Sedaj so končno našli njegovo truplo. Govorijo se, da se je Godina umoril valed dolgov, v katere ga zabredel radi slabih izpekulacij. Truplo pokopajo še vedno v gozdu, zastraženo od orožnikov.

Pričakuje se sodniška komisija, katere bo dosegla, ali gre tu za samomor, ali pa za umor.

Težki padec. 50letna Ana Dodič, bivačica v ulici Madonna del Mare št. 6 je morala prositi pomoči pri rešitvi postaji, ker je padla skozi okno. Težko je ranjena na glavi. Odpeljali so jo v mestno bolnišnico.

Uradne vesti

Mestna zastavljalka. Jutri v ponedeljek dne 30. t. m. predpoludne in popoldne se bodo prodajali razni nedragoceni predmeti ter se bodo vršile prostovoljne dražbe.

Društvene vesti

Kolesarsko društvo »Baikan« ima danes v nedeljo, dne 29. avgusta ob 11 javno sejo v prostorih »Narodnega doma« v Barčevih. Po možnosti naj se udeležijo vsi člani ter oni, ki žele pristopiti k društvu. Posebno pričakuje mnogo od naših vedno zavednih Barčevljanov, Prosečanov, Kontovčevcev, Križanov in drugih gornjokoličianov. — V soboto, dne 4. septembra t. l. ob 20.30 se bo vršil občni zbor v prostorih Konsumnega društva pri Sv. Jakobu. Vsi člani naj se ga gotovo udeležijo.

Telovadno društvo »Sokoli« v Vrldi pri Trstu priredi v nedeljo 5. septembra 1920. celodnevno društveni izlet v Zvrček pri Dekanih. Podrobnosti se objavijo tekom prihodnjega tedna. Vabljeni so vsi člani »Sokola« ter prijatelji društva, da se tega krasnega izleta udeležijo kar najšteviljeje. Društvo namreč, da se vsi redno telovadijo deskega naraščaja ob sredah od 18-19, članska telovadba ob sredah od 21-22.30 ter nedeljah od 10-12, telovadba dekliškega naraščaja ob petkih od 21-22.30, telovadba članic ob petkih od 20.15 do 21.15. Telovadec in telovadkinjam priporočamo, da se redno udeležujejo telovadbe ter tako omogočijo hiter napredek. Stariše pa pozivljamo, da pošljejo svoje otroke v telovadnico, kjer si bodo utrjili telo, se učili marsikaj koristnega.

Dopisi

V pojasnilo. Prejeli smo: z ozirom na dopisa iz Postojne, tičeča se požarja pri posestniku Milharčiču, izvečito pooblaščen naslednje pojasnilo. V prvo se je jaz nisem nikdar pisal »Sandrin«, ampak sem se vedno in se bom pisal Sandrin. Kar pa se tiče dogodka samega, ki je dal mojim konfurentom povoda za oni napad je bila stvar takakle: Bilo je v nedeljo predpoludne ob 10. uri, ko je bila moja prodajalna polna ljudi. Prišla sta dva moža in me pozvala v neuljudnem tonu: »Ali hošče dal par sto lir?« Odgovoril sem, naj počastakata malo. Res sta potokala nekoliko. Potem pa sta me zopet prišla, v neuljudnem tonu, naj dam par sto lir za pogorelec. Ker me je njiju nastop užalil in razjezil, res nisem nič dal. Edini vzrok temu pa je bila moja jeza vsled neuljudnega nastopa onih dveh nababčev, ker sem menil, da tudi v takih za prizadelega žaločelnih slučajih treba varovati čen dostojnosti, kakor je običajen med izobčenimi ljudmi. — Ker pa me dopisnik označata tudi kot nekakega nerednega odpadnika, ja pozivljamo, naj mi navedeta samo en slučaj, v katerem bi si mi moglo obkhati kako dejanje, ki bi upravičilo tako občitaje. Po mojem mnenju ni dostojno za počtene ljudi, če uporabljajo taka sredstva v konkurenčnem boju. — Albert Sandrin.

Dorabersko županstvo sklicuje za den 5. septembra t. l. ob 3.45 popoldne shod vinogradnikov vipavske doline. Razpravljajo se bo o izvozu vina in o predložitvi razstavi v Trstu. Občine pošljite svoje zastopnike, da povzdignejo združeno svoj glas v varstvo vinarstva. Vsi na krov!

Iz Lozic na Vipavskem. Tukanjšnji povelj in tamburaški zbor je nameraval prirediti dne 8. avgusta t. l. veselico s tamburanjem, petjem, igro in plesom, toda glavni civ. komisariat v Postojni, ni hotel dati dovoljenja, dasi se je tozadevni prošnja dvakrat ponovila in na zahtevo spopolnila 3krat s po 3 ljudskimi škofci in plačala občinsko pristojnino 10.00, — temveč je na prošnjo kmr kraškomalo, brez navedbe vzroka, odgovoril da prireditve ne dovoljuje.

Ali ima naš slavni civ. komisariat direktno nalogo od »goraj« za takvo postopanje? Kajti drugde je stvar težko tolmaiti, z ozirom na dejstvo, da se je celo g. »brigadir« ted. karabinjerske postaje izjavil, da bo prošnjo podpiral ter da mu jako ugađa, da so se do sedaj vse veselice na Lozicah vršile mirno in lepo in brez vsakih incidentov.

In ravno valed te izjave g. »brigadirja« se nas je že oprilemala misel, da morda le napadno in prečno vidimo postopanje oblasti nasproti raznim našim društvom po deželci, da so morda tu pa tam sama krivica, če se z njimi trdo postopa, ker ne pazijo dovolj na to, da bi se preprečila morebitna »izzivanja«, in da morda ne skrbijo dovolj za mirno in dostojno izvršitev prireditve. — Že so člani eden drugega nagovarjali, češ: če se udeležijo veselice tudi Italijani, jih treba lepo in dostojno sprejeti — saj so vendar le dobri ljudje, ko nam dovoljujejo, da se zabavamo po svoje.

A glej! Po skoraj dvamesecnem trudu, ki so ga imeli člani in članice v učenjem svojih vlog in glazbe, je prišla — prepoved! Kaj čuda, če se je že tako ublaženo mnenje o Italijanih in njih oblastih, zopet poslabšalo! — In še sedaj se vsak od nas kesa, da se je za hip — takoj motil.

Borštani! Vsek dan čitamo v tem listu, kako povsod po naših slovenskih krajih zbiračo darove za pogorelec »Narodnega doma« in »tiskovni sklad »Edinosti«. Kaj pa mi? Mi se se sedaj nismo ganili. Jaz mislim, da tudi mi ne smemo zaostajati v tem pogledu. Saj smo tudi mi vendar zavedni in kot taki moramo tudi storiti svojo dolžnost. Dajujemo tudi mi, za rezeve, ki so ostali brez vseh sredstev, kolikor nam je pač možno. Enako tudi za naš ljubi in toli potrebni list, ki mu gre vsa hvala za njegovo požrtvovalnost in stanovitnost napram našim nasprotnikom.

Borštani! Česi so resni in nas kličejo na plem. da polkažemo, da nismo propalice in da smo še vedno tu in zvesti naši sveti reči. — Z bratsko sokolskim, pozdravom Z. M., Boršt.

S Pomjanskim. Od povsod poročajo o zatiranju slovenskih šol in v istih krajih občina. Gotovo pa prodajati v tem oziru naša občina. Strnite in obdujtel Pomjanska občina obstoji iz starih župnij: Šmarje, Krkavce, Pomjan in Kostabona. Šteje okrog 4000 prebivalcev, ki so izključno slovenskega materinega in občevalnega jezika: le v Krkavcih

je par družin priseljenih iz Kranjske in v Pomjanu nekaj mešanik. Zanimivo je vprašanje, odkar so dospeli semkaj naši odredniki, ki so nam ob prihodnosti obljubili, da nam dajo slovenskih šol se več nego smo jih imeli pred bivšo Avstrijo. V Krkavcih, Kostaboni, Pomjanu in na Pučah smo imeli slovenske šole — sedaj so le italijanske! — V Gazonu je slovenska šola zaprla A zato pa v bližnji vasi Sergeja odprla na novo — italijanska. Tako se izpolnjujejo svečano dane obljube! Vse v imenu svobode, pravice in 200letne kulture! Ali je ljudstvo prošlo za nje? Kdo ga je kaj vprašal? Kako je pa z obiskom na del šolah? V Krkavcih po 3 dečki in 3 deklice, v Kostaboni enako, malo boljše v ostalih vaseh. Ali pa to kaj moti pravka na občini, oziroma nadzornika za slov. šole (o ironiji!)? Niti namnjanje! Ko je bil v januarju t. l. premeščen slovenski učitelj v Dekani, se je gosp. nadzornik Vasilci (pristno najbrže Vesel) izrazil: »V Kostabono se brani vsak slovenski učitelj — italijanskega pa prisilim!« Izvrstna motivacija! In čez noč smo imeli mesto slovenske šole — laško! In tako se dojača v naši novi, svobodni in praviljubni državi, ki spoštuje naše zakone, običaje in navade. Kaj pa ljudstvo? Trpi, stiska roke in zobe ter molči. Gorje njemu, ki bi se drnil kaj oporekatil! Imel bi takoj opraviti z možni zakona. S tem pa ni prijeten kruh jesti, ker oni poznajo in čuvajo pravico! — Kdo pa načeluje tej občini? Dobro znani župan Bartolich (v kratki knjigi Bartulic — družina se je preselila svoj čas iz enake imenovanosti v srednji Istri), rojen v Krkavcih. Kakor drugod, se je tudi v njegovi hiši govorilo slovenski, a v šolah v Kopru se je navel italijanskega duha. Pravijo pa, da je Turčin huji od Turka. Sicer bi ne bil postal kavalir! Onemu, ki ne pozna istarskih razmer, bi se zdelo čudno, nemogoče, da ima popolnoma slovenska občina laško mislečega župana. Zadnja volitev je bila pred 16 leti! Ljudstvo je bilo še nezavedno — kronca in liter sta igrala glavno vlogo. Nasprotniki so se posluževali vseh možnih sredstev. Delni odbor in glavarstvo sta bila na njihovi strani. Vse pritožbe so bile glas vpljočega. Naše zavedne pristaje so zasramovali s »čiti«, da bi jih oplašili. Skoro pri vsakih volitvah se je rabilo orožje — tekla je kri. Krivi so bili seveda »naši«, kar so morali plačevati z zapor. Pogosto se je dogodilo, da je oče glasoval za italijansko listo — sinovi nasprotno; ali pa brat proti bratu. A razmere so se temeljito izpremenile. Vojna in sedanje postopanje oblasti sta odprla ljudstvo oč. To čuti in dobro zna tudi naš kavalir. Kako so že, gospod župan, vplili mladeniči na opaslo sv. Ane v Krkavcih v naši navzočnosti in v priročni oronikrovi? V naši rojstni vasi O, kje so oni lepi, zlati časi, ko se vām je vse odkrivalo, ko si je vsak štel v posebno čast, če ste mu milostno stisnili roko, g. podošča? Mi nuli so in ne povračejo se več! Nehvalečen svet! Sedaj, ko so »odrešeni«, netože vas več poznati! Brkido resnično! Najvestejši vas zapuščajo ter se sramujejo, da so kdaj pripadali k vaši stranki ter komaj čakajo, da tudi z glasovalce v stiski dokazajo to, kar upamo, da ni daleč. Nasilje rodi odpor. Ali niste znali tega? — Do zadnjega časa je padeval g. župan sam kot kaj turški sulfa. A te dni (po nalogu od zgoraj ali po svoji volji — ne vemo) si je finančno svoje odobrnice. Razume se, da ni imelo ljudstvo pri tem nobenega glasu, kakor ne takrat, ko je poslal v S. Remo memorandum, da se je občina Pomjan (pravilno, g. župan, s petatom) izjavila potem plebsicita (držite se za trebuh!). G. kavalir, vi, ki dobro poznate mišljenje in čustvovanje prebivalstva, odgovorite nam, ali je bilo to ravnanje vitezko? Res, političarje je dovoljeno marsikaj, toda, če se na ta način bje rešnici v obraz, presegla se vse meje dostojnosti! Dajte v resnici ljudstvu na odločevanje — in preprečite se, da ne dobite niti toliko glasov, kolikor imate pravo na nogi. — Novim odbornikom pa svetujemo, da se pobrigajo in nam pojasne, kako je z ono visoko svoto (okrog 70.000 li) določila pri aprovizaciji, katero je prevzel župan od bivšega komisarijata ter s svoto K 16.000, ki je bila namenjena ob obdve Avstrije kot podpora ubožnim občanom. Ali se je že razdelila in kako? To treba vedeti!

Iz vsega tega se čitatelj lahko prepiša, kako gorostasna laž je trditve, da so bili Italijani pod Avstrijo zatirani na korist Slovanov. V naši povestni slovenski občini so imeli že takrat: Legio otroški vrtec, Legio šola ter 2 ljudski šoli. Sedaj pa imajo vse — razun one v Šmarji. — Kot namerčel: V šoli v Krkavcih so poslali učitelja iz krajevstva, ki je po prvotnem stanu duhovnik. Namen je prozoren: Ljudstvo je še dokaj verno — črna suknja bo vplivala na starše, da bodo rajše pošiljali otroke v šolo. Tudi to ne bo pomagalo, ker ljudstvo se je prebudilo; in to samo od sebe — brez vsake agitacije. — Če bo pa imela vera, ki se zlorablja v umazane, raznarodovalne namene, kak dobiček od tega, da se nastavlja duhovniki kot učitelji — je drugo vprašanje, ki ga ni težko rešiti. Krist je rekel svojim učencem: Pojte in učite vse narode! Gotovo pa niso učili apostoli Grkov v latinščini in Judov v armenščini. Če bi danes stopil z nebes ter videl svoje duhovnike, da poučujejo slovensko mladino v italijanščini z namenom, da bi jih potujčili — vzel bi zopet bit v roke ter jih z njim posteno namazal, kakor takrat prodajalce v templju. — Dobili smo škofa, ki se imenuje Bartolomasi.

Z Opčin. V »Edinosti« od 26. t. m. smo objavili dopis z Opčin, v katerem je naš dopisnik poročal, da je »Škorkljansko godbeno društvo« priredilo zopet »Ballo campestre«, katerega se openski fantje večinoma niso udeležili. Nadalje je poročal, da je — kakor je izvedel — pravi organizator tega plesa neki čič po imenu Andrea Horvati, ki pa da noče nič vedeti o tem, da je — Hrvat. — Na to poročilo smo danes dobili pismo od g. Andrea Horvati, ki je omenjano, čeravno bi ne morali, kajti o kakem g. »Hrvat« naš dopisnik ni govoril. Pismo pravi v prevodu: »Ni res, da sem jaz Andrea Horvati in ne Andrea Horvat — kakor je bilo po pomoti tiskano — (g. Hervato se moti: v onem dopisu ni nikjer tiskano ime Horvat — uređ) organizator nekega plesa v hotelu »Obelisco« na Opčinah, pač pa Škorkljansko godbeno društvo, katerega je izjajnilo vodstvo hotela eno dvorano, in da torej nimam nič opraviti s napadom v Vašem cenjenem listu od 22. avgusta t. l. (g. Hervato se zopet moti: omenjeni dopis je bil objavljen v našem listu od 26. t. m. — uređ). S popolnim uvaževanjem — Andrea Hervato.«

Za tiskovni sklad »Edinosti« — Kanale Kristjan Sv. Peter 76 L, Bernik Anton, Postojna 200 L, Vavpotič Anton, Greta 5 L, Rupel Ivana, Prosek 15 L, Mandić Peter 5 L, Tisti iz Klanca 5 L, namenjen v Ameriko 5 L. M. 5 L, Fratiška Zivec št. 18, 2 L, Fratiška Filipič 1 L, Anton Kariz 1 L; do sedaj izkazanih L 6655.65, v današnjem izkazu L 320.—; skupno L 6975.65.

Jugoslovenci, zbirajte pridno za Tiskovni sklad »Edinosti«! — Kanale Kristjan Sv. Peter 76 L, Bernik Anton, Postojna 200 L, Vavpotič Anton, Greta 5 L, Rupel Ivana, Prosek 15 L, Mandić Peter 5 L, Tisti iz Klanca 5 L, namenjen v Ameriko 5 L. M. 5 L, Fratiška Zivec št. 18, 2 L, Fratiška Filipič 1 L, Anton Kariz 1 L; do sedaj izkazanih L 6655.65, v današnjem izkazu L 320.—; skupno L 6975.65.

DAROV! — Za pogorelec »Narodnega doma«: Neimenovana na Prosoku 15 L, vesela družba iz Dutovelj v Starčevi gostilni v Staniolu 27 L. — Starc dodal

Knjževnost in umetnost — »Mladika« Izšla je 5. številka z naslednjo vsebino: 1. Venceslav Bolš: »Detinsko blagovestje«. 2. Legenda (Dalje). — 2. L. C. »Marjino družbo plan«. — 3. Domen: »Rozala«. Odomek iz zaplan. — 4. R. S. »Prošnja«. — 5. Stanko Stančič: »Družina in nje socijalni pomen«. — M. Elizabeta: »Boš a Teboš«. — 6. — »Za vse«.

10 L; do sedaj izkazanih L 4990.63, v današnjem izkazu L 52.—; skupno 4442.63.

Na prireditvi »Bralne in pevškega društva« v Volčah pri Tolminu v nogavico in kovčeg 86 lir za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda.

Ženski vestnik

NEUSPEHI NAJ RODE USPEHE.

Zidali so nekoč babilonski stolp; a delo je obtičalo, ker se delujoči faktorji niso več razumeli med seboj. Kdo je bil temu kriv? Jezik, ta mala stvarica, jim je zmešal in uničil vse započeto delo. Mesto da bi vzrastle stolp v mogočno stavbo, se je zrušil v prazen nič.

Tako se godi tudi z našimi ženskimi društvii. Pisalo se je svoj čas, opominjalo, klicalo na delovanje, a kolo je obtičalo v nerodovitnih tleh. Kdo je temu kriv? Mari primanjkuje moči, ki bi gnale kolo dalje? Ali je tudi tukaj medsebojno nesporazumljenje, ki navadno razdira, mesto da bi dalje zidalo? Morda primanjkuje delujočih žena, ki bi vstrajale na delu, ali pa brezbriznost ženskega spola tako velika, da ne sledi klicu, ki prihaja iz čutečega srca?

Kaj je danes en glas proti sto in sto drugim? Izgubila se kot rosa kaplja, ki pade v morje. In vendar bi moral biti ta glas tako močan, da bi prevpil vse druge, da bi uplival na množico in vzbujal v njem vse dobro in zatiral slabo. Če ta edini glas omahne zato, ker ni mogel na prvi mah zaslediti uspehov, gre vse zopet svojeto staro pot. Mesto da bi korakali kvišku proti svetlejšim ciljem, obtičimo na levi, ali pa se zgrudimo onemogli zopet k tlom. Tako ne sme biti, tako ne sme dajati. Koliko zla bi zatirala žena ravno v tem času, a žena kaj spili spanje pravičnega ali nepravilnega? Se-li zaveda svoje bitnosti, ustvarjajoče sile, ki ti v tebi, svetosti, ki ti je bila dana že ob rojstvu? Morda se je ne zaveda, ker si jo potepala nepremišljeno, in mesto nje ti zeva v duši praznota, ali pa jo preračta plevel?

S tem, da si žena, mati, nisi izvršila svoje naloge. Tu se žele začenja tvoje delovanje, iz katerega naj bi odsevala vsa tvoja svetost. Proč s plevlalom, proč z praznoto! V delu je življenje in cilj našega življenja: V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh! Je rekel Bog Adamu. Grenke so te besede, a človek jih lahko osladi! Ne srdi se na pot, ki ti leze po obrazu! Obrni ga in delaj dalje in veselila se boš svojega dela. Ni trpljenje vsebina življenja; ne, vsebina življenja je sreča, veselje do vsega.

Ker ni nihče tako moder, da bi si znal povsod sam svetovati, vzemi, o žena, mati, duševne hrane na pomoč, ki ti ti nudijo knjige! Iz njih lahko zbiraš biserve, ki ti jih vsaka knjiga nekaj daje in marsikaj se da uporabiti v življenju. Ne mislim pri tem na badaste romane, ki jih, žal, prerada čitaš. Koliko resnih knjig bi si lahko kupila marsikatera, ako bi štedila in manj potratila za svoje nečimernost. Vse do svoje meje, a o tem drugič. Podpirajmo duševne delavce s tem, da si kupimo vsako novo knjigo; saj jih je pri nas itak malo. Tako pomagamo sebi, bližnjemu in kulturi svojega naroda. Ne omagateli! Zavedajmo se, da nas je rušila slovenska zemlja, slovenska mati. Delati hočemo čast svoji zemlji in materi s tem, da se dvigamo kvišku. Tako preneha suženstvo, ki smo si je same nakopale s svojo brezbriznostjo.

Gospodarstvo

Reguliranje cen. Lma trgovec v splošnem res prekomerno dobiček, ki se mu običajno da za denar? Na to vprašanje ni težko dati odgovora, podkropljenega z dokazi in primeri.

Če zahteva trgovec za svoje blago prekomerno ceno, da vled konkurence od druge strani enostavno ne bo mogel prodati. Prisiljen je torej k prodaji s »primernim« dobičkom za konkurenco pa ne smotram toliko ostale trgovce ampak organizacije konzumentov. To so razna konzumna društva in zadruge, ki nimajo namena »prekomerno« zaslužiti, marveč le prekrbujeva svoje člene z blagom po primernih cenah. Če je trgovec dražji od teh, se konzumentje seveda obračajo na svoje trgovske organizacije in trgovce mora počasi a sigurno propasti, ali pa se zadovoljiti s »primernim« »mestamskim« dobičkom. Če trgovec preslabo plačuje, producentom je svobodno, da se združijo in sami razpečajo svoje pridelke ali izdelke; in tudi ta trgovec bo moral propasti.

Ves črnik in vik na trgovstvo radi baje prevelikih dobičkov je torej neosnovan. Radi par izjemnih slučajev v izjemnih razmerah pa vendar ne gre obsojiti povsodno vse trgovstvo. Če se čuti konzument ali producent po trgovcu oškodovanega, naj se organizira in ustanovi lastna konzumna društva, zadruge t. d. Nastane tekmovanje med samostojnim trgovcem in konzumentovo ali producentovo organizacijo in ne eden, ne drugi ne bo mogel »prekomerno« zaslužiti. Izid boja bo zaslužek trgovca bodi odvisen od obsejstvenih zmognosti, in da ima zmognostni uspehi in jih ne odklanja, čeprav so materialni, je jasno in v redu.

Tako je v vseh poklikih. Vzemimo časnikiarje. S svojo duhovitostjo naglim, pravilnim presojanjem položaja t. d., si je pridobil ime. Izdajatelj časopisov se trguje zaht. Ta mu nudi mesečno 10.000, drugi 20.000 t. d. Ali bi časnikar tako pomnožil zavrniti kot »prekomerno dobiček«, ki ga morda čita v svojih članicah trgovcem? Ne verjamem prav. Iste velja skornaj za vse druge poklice. Zmognost prekaša svoje sovornike ter je na višjem mestu seve vsem videm, medtem, ko ostane tisoče drugih nevidnih in zato zavidnih. — To je večer boj v naravi, ki ga opazujemo v rastlinstvu, živalstvu in človeštvu, bo brez katerega bi ne bilo gibanja, življenja, napredovanja.

Obsojati moramo torej vsako umetno določevanje cen. V svobodnem prometu se bodo same regulirale. Kot trgovski list seveda ne moremo propagirati konzumne in druge organizacije konzumentov, naperjene proti trgovstvu, vsekakor pa se mi zdijo te kot naraven regulator cen brez primerno bolj opravičen, nego različne komisije za določevanje cen. V tej igri običajno glavno vlogo potekljivi momenti; konzumi t. d. pa imajo kolikor toliko gospodarskega razumevanja in občutijo posledice morebitnih kozlov na lastni koži.

»Jugosl. Borza«.

7. Samotar: »Prostakoholne kaplje«. — 8. Domen: »Ob naših ur.«. — 9. Fratišek Silvestar: »Sreča Grusja« (iz ruske ljudskostoke štampe). — 10. Filip Marjčič: »Nasenu zvonu«. — 11. L. K.: »Sedmeroglava zver«. — 12. Rdeči paberki. — 13. Društvena organizacija. — 14. Domači odmevi. — 15. Razgled po svetu. — 16. To in ono. — Izhaja 20. vsakega meseca in stane celotno 8 L. — Uredništvo in upravnništvo »Mladice« v Gorici, Gsposka ul. 2 (knjižarna). — Tiska »Narodna Tiskarna«.

Cankarjeva številka »Dom in Svet« ima sledečo vsebino: I. Uredništvo: Ivan Cankar v spomin. II. Ivan Cankar: Moje izbe. — Ivan Cankar: Krivica. — Ivan Cankar: Idila na Studencu. — Ivan Cankar: Urauba. — Ivan Cankar: Legenda o Kristovih sukni. — Ivan Cankar: Sanje infanterista Blaža. — Ivan Cankar: Ministerialna komisija. III. Dr. Izidor Cankar: Ivan Cankar v zadruhi. — Dr. Jos. Regali: »Večerni koncert in drugo«. — Mgr. Karol Cankar: Iz pisma Ivana Cankarja. — F. S. Finžgar: Za spomin! — Dr. Jos. Puntar: Ivan Cankar. — Ivan Mazovec: Ivan Cankar v spomin. — IV. Dr. Stako Majcen: Umetnik in družba. — Dr. Ivan Pregelj: Ivan Cankar in naravnost. — Dr. Karol Ozvald: Cankar zagovornik ponižanih in razžaljenih.

V. Zapski: K. C. Petošolec Ivan Cankar pri svoji materi. — Rad. Peterlin-Petruska: Nekaj o Cankarju in njegovih »morali«. — Frst: Dr. Vojeslav Molč o Ivanu Cankarju. — K. C. Ivan Cankar — posvečenje Simona Gregorčiču. — K. C. Doneseč k bibliografiji spisov Iv. Cankarja. — Frst: K. silkam. — Uredništvo: Prejeli smo.

Slike: 1. Helena Vurnik: Spominu č! Ivana Cankarja (alegorija). — 2. Ivan Cankar, 17. nov. 1919. (

